

Nro. 31.

A' FELS. CSASZÁR, ÉS AP. KIRALY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből Péntéken Aprilis 16-dik napján 1813-dik
esztendőben.

B é t s.

Eő Cs. K. Felsége méltoztatott, Galanthai Gróf
Eszterházi János Ur ő Excellentiáját, az Erdé-
lyi Felséges Udvari Cancelláriánál Consiliáriust
és Referaudariust, Cs. K. Cameráriust és valóság-
gos Titkos Státus Tanácsost, T. N. Wesszprém
Vármegyének Fő Ispányává nevezni.

Ugyan ezen Felséges Cancellariánál az üre-
sen lévő Udv. Consipistai hivatalra, ugyan ott
dítsérettel szolgáló *T. Sebez Altal* ur neveztetett-ki.

Orosz Birodalom.

Mártzius' elején ilyen Napi parantsolatot
botsátott *Sándor Császár* az Orosz ármádá-
hoz: —,

„Katonák! Az az emlékezetre méltó esztén-

dő, az az esztendő, melyben ti a' ti példa nélküli való iparkodástok által a' vakmerőt össze rontván meghüntettétek, a' ki a' ti hazátoknak földjére lépni mérészlett, ez az esztendő már az örökkévalóságnak tengerébe süllyedett: de a' ti tselekedeteitek el nem enyésznek soha, hanem a' jövődöbéli nemzetek' dicsőssége lesznek. A' ti véretek, tsak a' ti véretek vala a' maga hazájának megtartója! ti ezt az össze szövetkezett népek és a' Királyoknak össze való szövetkezések ellen megtartottátok; a' ti hazafi társaitok mélységesen megesmerik a' ti bajoskodásaitokat, fogyatkozásaitokat és sebeiteket; ugyan ezeket tiszteletben tartják, 's félnek tőlök az idegenek. Ti közönséges módon megmútattátok azt az egész világ' szemei előtt, hogy ha az Isten és a' Hit a' nép szívét egyesítik, úgy ellene áll a' maga ellenségeinek, mint a' kőszikla, melybe a' hánykodó labok belétsapódván, magokat azon, haszontalanul porrá török, 's tsak az általmennel helyét hagyják magok után. —

„Katonák, hogy a' jövődöbéli emberek a' ti virtusaitokkal vetélkedjenek, én e'végre egy *medályt* verettem és szenteltetem, hogy az 1812^{ik} esztendőnek emlékezetére szolgáljon. Ti ezt kék pántlikán fogjátok hordozni, 's ez által azt a' meggyőzhetetlen paist, a' ti szíveteket, ékesíteni. Ezt egyen-egyen mindenitek megérdemlette. Ezen *medály* szolgáljon a' ti vitézségteknek, alhatatosságtoknak, 's azon leg buzgóbb iparkodásnak bizonyosságául, mallyel különkülön mindenitek a' maga fegyverét nevezetessé tenni törekedett. Egyenlő inséget szenvedtetek minnyájtok; egyenlően megtartottátok bátorságtok-

lat minnyájotok. Igaz jussal viselhetitek ezt a' betsület' czímerét; ez azt jelentenéktek: hogy ti az Istennek megáldatott gyermekei 's a' haza' igaz fiai vagytok. Rettenjenek - meg ezen mé-dálnak látására a' ti ellenségeitek; tudják - meg ők, hogy mind vitézek azok, a' kik ezt viselik, nem rabszolgai félelemből vagy nyereség kívánásból, hanem a' Hithez és Hazához való szeretetből. Tsak így meggyőzhetetlen az ember!'

A' Pruszsus, Orániai, és Hassiai Házakból kilentz Hertzegaszszonyok együtt, egy proklamátziót botsátottak a' Pruszsiai Státusokban találtató aszszonyságokhoz, melly által meghívják őket, hogy pénzel, pénzt értő portékával, gyóltsal, és egyéb e'félével segítsék az ármádát. Egy formális társaságba állottak együtt a' nevezett Kir. Hertzegaszszonyok, hogy minden adományaikat hozzájok küldjék a' jóltévéők.

Kotzebue úr közönségeszé tétette a' *Berlini* újságban, hogy Gen. Gróf *Wittgenstein'* kívánáságra egy újságot fog *Orosz - Német - Nép - újság* nevezete alatt kiadni, melynek tárgyai, a' fő hadi szállásokról érkezendő tudósításoknak megvilágosíttatása, és az ellenségtől elhíresztetődő tsalfa dolgoknak folytába lejendő megczáfoltatások lesznek. Az *Albis* mentében lakó Pruszsus Státusokban, a' Magdeburgi, 's Piegnitzi vidékeken, a' *Berlini* levelek szerént még elébb felkelt a' nép, hogy sem a' Katonai Biztosságtól az az eránt való rendelések oda megérkeztek volna. Mihelyest valahova az a' hír megérkezik, hogy arra felé közelít az ellenség, azonnal özsze gyűl nagy számmal a' parasztság, a' mint történt ez Mártzius 31-dikén éjjel is *Burg* városá-

ban és ennek környékein, midőn *Magdeburgból* kiűtött volt az ellenség. Hasonló történt *Werbennél* az *Albis* vizén túl, a' hol a' Frantzia seregek őszsze gyülekezvén, olyan mozdulásokat tettek, mintba a' hídasoson keresztül akartának volna jönni az *Albis* jobb partjára, melyet az itt lévő vidékiek eszékbe vévén, azon szempillantásban fére verték a' harangokat, 's kevés órák alatt néhány ezer parasztok jelentek meg fegyveresen. Most már 3000 parasztok állanak *Werbennel* áttalellenben, 's őrzik az *Albis* vizit.

Frantzia Birodalom.

Az *Elyziumi* palotában egy *Kinyílt-írást* erőssített-meg Mártz. 30-dikán *Napoleon Császár* a' maga nevének aláírása által, melynek ereje szerint ő Cs. Felsége Régenszi titulust adott Császárné és Királyné ő Felségének *Mária Luisának*. Ezt a' kinyílt írást *Aprilis* első napján a' Senátus eleibe vitte a' Birodalom' fő Cancellarius, ilyen beszédet intézvén ahhoz: —

„Uraim! Ő Cs. K. Felsége a' maga ármádájának vezérlésére megyen. —

„A' Császár kettős bizonyosságát akarta mutatni a' maga Felséges hites társába helyezettett bizodalmanak. Ezen okra nézve adatta-ki ezen *Kinyílt-írást*, melyet előtökbe hozni parantsolatom van. —

„Uraim! ezentúl jelen leszen a' Császárné azokban a' tanátskozásokban, melyekben a' Statust illető nagy dolgok megfontoltnak; folytatni fogja a' Régenséget mind addig a' szempillantatig, míg a' győzelem a' Császárt a' mi óhajtásunknak vissza adja. Ő Felsége nem tehetett ennél jobb intézetet a' köz jóra nézve, és kedve.

sebbet a' maga népei előtt. A' Szenátus sietni fog ezen végzést helybe hagyni, 's a' Felség' akaratjának ezen Aktáját a' maga Krónikájában fenn fogja tartani. —

„Más nagy fontosságú tárgyakra is süggesz-
tenetek kell, uraim! figyelmetességeket. A'
külső dolgokra ügyelő Minister előtökbe fogja
terjeszteni azt a' változást, mellyet a' mi poli-
tikai állapotunkban egy Északi Hatalmasságnak
tőlünk való elpártolása okozott. Az a' lépés, mel-
lyet ez a' Hatalmasság most tett, szomorú következe-
se annak a' *characternek*, mellyet ezen Hatalmas-
ság' lépései már régóta felvettek. Ezen környül-
állások nagy áldozattételeket kívánnak nemze-
tünkötől, mellyeknek megszerzettésekre kívánta-
tó eszközök az előtökbe terjesztetendő projekto-
mokban (javallásokban) befoglaltatva vannak. —

„Ezen nagy fontosságú szempillantásban
meg fogja esmérni a' Szenátus, melly szükséges
légyen kifejezui, hogy mennyire terjedjenek ki
a' Frantzia birodalom' segedelem kútsejei, mely
szükséges légyen ezeknek egész terheket észére
adni az ellenségnek, 's meggyőzui ezt a' maga plá-
numainak haszontalanságok felől, 's végezetre
arra venni ötét, hogy igaz szíve szerént óhaj-
tsa azt a' békességet, mellyet a' győzedelmes-
kedő Császárnak keze nékie olly sok versben
ajánlott, de a' melly csak úgy lehet méitő ő Cs.
Felségéhez, ha az által Európának tsendessége
és a' nemzetek' szabad kereskedése bátorságba
helyheztetődik.”

Az ezen beszédben' említettett kinyilt írás
eképpen következik: —,

„*Napoleon* etc. Köszönet mind azoknak, a'

kik az előttünk lévő írást olvassák: — „A' mi életünk' igen kedves párjának Mária Luisia Császárnénak és Királynénak, a' mi eránta való nagy bizodalunkat meg akarván mutatni, meghatároztuk, hogy őtet felruházzuk; a' mint is hogy ezennel felruházzuk azzal a' jussal, hogy a' Kabinéti tanácskozásokban, midőn ezek a' mi országlásunknak ideje alatt, a' birodalom leg fontosabb dolgainak meg fontolítások végett özsze hívatatnak, jelen lehessen; és minthogy mi azon vagyunk, hogy haladék nélkül armádáinknak vezérlésekre útnak induljunk, hogy szövetségeseinknek birtokaikat megszabadítsuk, hasonlóképpen meghatároztuk, hogy a' mi igen szeretett életünk' párjának a' Császárnénak és Királynénak, Régensi titlust adjunk (conferáljunk), úgy, hogy annak foglalatosságait, a' mi országlásunkal és intézeteinkel megegyezőleg folytassa, a' szerént, mint mi azokat a' Státus' könyvébe béiratai fogjuk; a' lévén meghatározott akaratumk, hogy a' birodalom' nagy méltóságait viselő Princezek és a' mi Ministereink ezen parantsolatokról és intézetekről tudósítattassanak, és hogy a' Császárné a' maga Régensi hivatalának folytatásában ezen határozásoktól semmi esetben el ne távozzék. —

„A' mi akaratumk az, hogy a' Régens Császárné a' mi nevünkben, a' Szenátusban, a' Státustanátsban, a' Ministerek' tanácsában, előlülői hivatalt folytasson, különösen ezen utolsóban a' kegyelemadásoknak megvizsgáltatásokra nézve; a' melly tekintetben hatalmat adunk neki, hogy minekutánna ezen belső tanátsnak tagjait meghal-gatta, határozást tehessen és végezessen. A' mi

czélzásunk nem az egyátallyában, hogy a' Régens Császárnének adatott előlülőség által meghatalmazasson arra, hogy nevének aláírása által valamely *Szenatus Consultumot* terjeszthessen a' *Szenatus'* eleibe, vagy hogy valamely törvént hirdettethessen - ki, melly a' Státust illethetné."

„Napoleon.

Midőn a' Császár ő Felsége Mártzius 30-dikán az Elyzeumi palotában Kabinéti tanácsot tartott, melly a' birodalom' nagy méltóságait viselő tisztekből, Ministerekből és Státusministerekből állott, közlőtte vélek a' magamaga határozását az eránt, hogy a' Császárnét a' Titkos Tanácsba bé akarja bocsátani, melynek közlése után Császárné ő Felsége, *Hortensia* (voit Hollándiai Királynétól), a' Westpháliai Királynétól, 's az udvari fő aszszonyságoktól kísértetvén, a' Tanácsba béérkezett, a' hol ilyen hitet tett - le: —,

„Esküszöm, hogy a' Császár eránt hűséges leszek. —

„Esküszöm, hogy magamat a' Constitutziónak Aktáihoz alkalmaztatom, és hogy a' Császártól az én férjemtől tétetendő rendelkezést, azon hatalomnak gyakorlásában, mellyet néki a' maga jelen nem léte alatt réám bizni tette, követni fogom."

„Azután helyet foglalt Császárné ő Felsége a' Tanácsban, azok pedig, a' kik oda nem tartoznak, eltávoztak, és a' tanácskozás titkossá lett.

A' Tszázó mezőkről —

Prusszus Tudósítások:

Április 6-dikán adták - ki a' Berlini levelek

ezen *Lenzenből* (a' *Priegnitz* Marchionatusból, az *Albis* mellől) April. 3-dikán indúlt tudósítást: —,

„Ma délutáni hatodfél órakor mentek itt nagy sebességgel által két Orosz tisztek, három zászlókkal, a' kik ilyen újságot mondottak itt: *Lüneburg* városát Aprilis 2-dikán délutáni öt órakor az egyesült Orosz és Pruszsus seregek, réá való rohanás által elfoglalták; Frantzi Generális *Morand* megsebesedvén, 200 tisztekkal és 2500 közemberekkel együtt elfogattatott; 12 ágyúk, egy Frantzia, egy Szakszoniai, és egy Cohors - Batalionzászlók, az Oroszok és Pruszsusok ragadományaikká lettek. Ezeknek veszése kevésből állott. Az egyesült sereg egy Orosz Batalionból, egy Napkeleti Pruszsiai gyalog Regimentből, két Pruszsus Huszár Svadronokból, és egy Kozák Pulkból állott. A' Generális *Morand* sógora, a' *Hámburgban* elfogattatott egyéb tisztviselők között van. — (Későbi tudósítások szerint Marschal *Davnust* 15,000 emberekkel megindúlt volt *Mágdeburgból* *Lüneburg* felé, melyre nézve az Oroszok és Pruszsusok innét a' magok ragadományaikkal eltávozván az *Albis* job partjára vissza jöttek).

Lipsiában azt a' tudósítást tétette az ott lévő Orosz Generális *Lauskoy* közönségessé nyomtatott Bülletinben Aprilis 8 dikán, hogy ezen hónapnak 5-dikén reggeltől fogva egész az éjtzának elkövetkezéséig folyt Orosz Generális Gróf *Wittgenstein* és a' Frantziák között, az *Albis* jobb partján (Magdeburgtól valami 3 óra távolságra) *Leitzkau* nevű falú mellett a' meglehetősen verekedés, melly a' Frantziáknak feles veszé-

sek után ezeknek Magdeburgba való visszame-
netelek által végződött. el. *Leitzkau* elégett ezen
verekedésben. Gróf *Wittgenstein* előbb nyomult
azután a' maga fő hadi szállásával *Dannikau*
felé.

Frantzia tudósítások : —

A' *Parisi Monitor* mind azokat a' dolgokat,
mellyek az Északi Europai Lengyel és Német
tartományokban a' külömbkülömb Frantzia ár-
mádáknál, Martziusnak kezdetétől fogva annak
utolsó napjáig eléfordultak, egy sumában elead-
ta. Minthogy ezen előadás hosszú, a' dolgo-
kat pedig, külömbkülömb időkben egyenként
már mind olvastuk; tsak végső szavait tesszük
ide ezen előadásnak : —

„A' *Raguzai Hertzeg* (*M. Marmont*) által
tette a' maga fő hadi szállását *Hannauba*, a' hol
az ő osztályai öszszegyülekeznek. Az Olasz or-
szági szemmel tartó sereg megérkezett *Augsburg-*
ba. Az egész sereg Tyrolison ment által. Gen.
Vandamme Mártz. 27-dikén személyesen megérke-
zett *Bremába*. A' *Dumonceau* és *Dufour* Osz-
talyaik már túl haladtak *Wéselen*. A' Vice-Ki-
rály' ármádáján, a' *Méausi* ármádákon, 's a'
Wesztphaliai seregeken kívül, 14 napok alatt 50000
emberek fognak a' 32-dik Katona osztály' kerüle-
tében megjelenni, hogy azon támadokat, kik ezen
Katona Osztálynak nyughatatlanságot okoztak,
példásan megbüntessék. Gróf *Bentink* a' *Vareli*
Polgármester azt a' gyalázátosságot tselekedte,
hogy a' rébellisek' vezérjékké lett, Az ő tulaj-
donai confiskáltatni fognak, és ő a' maga árulása
által örökre semmivé tette familiáját. —

„Az egész Mártziusban nem történt semmi

tsata; azon apróbb verekedésekben, mellyekközött leg nevezetesebb volt az, a' melly 28-dikban (*Verben* mellett) történt, a' Frantziák győztek mindenütt."

Feljebb ezek a' szavak fordúlnak elé ugyan ezen előadásban: — „A' Vice-Király 100,000 embereket és 300 ágyukat gyűjtött össze *Magdeburg* körül, 's az *Albis* két partjain dőlgozik."

* * *

Megérkezvén Fr. General-Lieutenant *Vandamme* *Bremába*, ilyen hirdetést adatott ki: —

„Napi parantsolat —

„A' tartományban néhány Kozákok nyargalódnak szerteszéllyel, 's fosztják és bántják az útasokat. Erre nézve a' *Wéser* jobb partjára az *Albis* felé való menetel mindeneknek megtiltatik. Az útasok, a' kik kívülről jönnek (t. i. *Bremába*) a' Politziai Biztosnál bejelenteni köteleztetnek magokat: a' kik a' városból kimenni akarnak, Osztályos Gen. *Carra St. Cyrtól*, vagy a' Politziai Biztostól kell arra való szabad leveleknek lenni, a' *Vandamme* 6 Exc.ja *Visája* alatt. Az útasok, a' kik ezen parantsolatra kiadattatása után 20 napokkal, magokat ehhez nem alkalmaztatják, katoná ítélszék eleibe állítatnak. Ezen előre való vigyázásbéli rendeléseket, a' város 's a' mi vezérletünk alatt lévő katonaság' bátorsága tesz szükségessé, és mi ezeket szorossan fenn fogjuk tartani."

Leg újabb újságok.

Eddig leírt újságainkat tegnap 's tegnap előtt készítettük. Ma ilyen újabb tudósításaink érkeztek: —

A' Berlini újságban ilyen rendkívül való hadi tudósítást adtak - ki Aprilis 8-dikán: —,

„Sietünk Olvasóinknak tudtakra adni a' következő hívtal szerént való tudósítást, mellyel ma reggel egy Staféta, a' Gróf Wittgenstein fő hadi szállásáról jővén, az Albis és Odera között lévő Pruszszus föld' fő Kormányozójához Generális *Lestog* Ur ó Excellentiájához megérkezett. Ezen tudósítás a' Magdeburg mellett történt fontos győzedelmet illeti, a' mint következik: —,

Sietek Exc.ádnak egész alázatossággal tudtára adni azonszerentsés történetet, a' melly April. 5-dikén magát eléadta, azért, hogy a' Berlini lakosok azon kínos félelemből, hogy az ellenséget ta ám nem soká ismét kőfalaik között fogják látni, egész-szen kiragadtassanak. — „Orosz Gen. *Borstel* előnyomult vala egy tsapatal *Wahlitz* mellé, hogy Magdeburgot az Albis job partján körü-vegye: hanem Aprilis 2 dikán egy nagyobb számu ellenséges sereg által megtámadtatván, a' töllem eleibe adatott parantsolat szerént vissza vonta magát Nedlitzig, de úgy, hogy *Burgot* és *Gommert* is fedeztette a' Kozákok által. Aprilis 3-dikán Burg felé egész *Leitzkauig* vissza nyomta az ellenség a' Kozákokat. Tudván en azt, hogy a' Vice-Király ezen expedíziót maga személyesen kommandírozza, és valami 22 vagy 24 ezer emberek által, a' kikkel 3000 lovasok és 40 ágyuk találtattak, nemtsak hogy az Albison innen lévő Magdeburgi vidékeket felprédáltatta, hanem, az én közel való létemet nem tudván azt is feltette magában, hogy *Berlin* ellen próbát tegyen, eltökéllettem magamban, hogy ötet egész erőmmel megtámadjam és vissza nyomjam. —

„Ezen végre özsze gyűjtöttem *Zerbstnél* a' Gen. *York*' armádáját, a' Gen. *Bergét* pedig attól három óra távolságra *Lietzow* nevu falunál, s a' magam hadi szállását *Zerbstbe* rendeltem. Generális *Zsiesar* és *Bütow* eleikbe olyan rende-

lést szabtam, hogy nyomúljanak előre mind addig, míg azt az ellenség megengedi, és 5-dikében, midőn arra ágyúszó által töltem jelt vesznek, az ellenséget egész hevességgel támadják meg. Az első előljáró tsapat *Danigkow* mellett az ellenséggel szembe találkozott, és azt heves ágyúzás által arra kényszerítette, hogy feles vesztes után ezt a helyet hagyja oda, melly után én a' York és Berg seregeiket a' már verekedő előljáró tsapatnak utánna indítottam, 's az ellenséget hathatósan megtámadtattam. Hasonló tselekedtek Bülow és Borstel Generálisok. Az ellenséget *Zehdenik* és *Vehelitz* nevű falukból elkergették, a' ki, minthogy a' helyek' fekvésének kedvezett, magát igen igen vakmerően védelmezie, de tsakugyan mindenütt engedni kényszerítetett seregiünk' vitézségének; tsak az ejtőzárának békövetkezése szakasztotta félbe a' tsatát, és vetett véget győzedelmeskedésünk' folytatásának. Nem dicsérhetem eléggé az Orosz és Pruszsus seregeknek vitézségeket. A' *Lith. wániai* Dragoonos Regiment, és a' testőrző Huszároknak 2 Swadronjaik, egy ellenséges lovas Regimentet egészszen össze vagdaltak; a' kik megmaradtak elfogattak vagy elszélesztettek. Hasonlóan bánt a' *Grodnoi* Huszár Regiment is egy ellenséges lovas Regimentel. A' mi Pomerániai derék Granadirosok elfogtak egy ágyút lovas-tól együtt. Ezen kívül nyertünk 5 puskaporos szekeret. Elfogtunk 27 tisztet és 900 közembert. *Grenier* és *Grundler* Fr. Osztályos Generálisok megsebesedtek. Az ellenség' egész vesztesit 2000 emberre bizonytal lehet tenni. A' vesztesük 1 elesett 's 7 megsebesedett tisztekből, és 560 elesett vagy megsebesedett közemberekből állott. Fogságban egy emberünk sem maradt. Egy Kozákunk elfogattatott volt, de ez is kiszabadította maga magát, egy lovat is hőzván-el.

„Költ a' *Zerbsti* hadi szálláson Aprilis 7-dikén. — „

„*Dauvray*, Orosz Gen. Májor, 's a' Generálstáb' vezére.